

Yuriy Fedoryk, Andrzej Szabaciuk

Lwów jako centrum wsparcia migrantów przymusowych i dystrybucji pomocy humanitarnej

Agresja Rosji przeciwko Ukrainie skonsolidowała społeczeństwo ukraińskie i skutkowałą powstaniem tysięcy oddolnych inicjatyw obywatelskich, wspierających armię ukraińską oraz osoby poszkodowane przez wojnę. Lwów jest jednym z kluczowych centrów pomocy ofiarom rosyjskiej napaści, pełniąc funkcję ważnego huba dystrybucji międzynarodowej pomocy humanitarnej oraz wojskowej, a jednocześnie jest istotnym punktem tranzytowym, przez który przejeżdżają tysiące uchodźców wojennych kierujących się do Unii Europejskiej.

Lwów jako centrum pomocy ofiarom rosyjskiej agresji. Pomimo dużego zaangażowania państwa i władz lokalnych, prawdopodobnie największą rolę w organizowaniu pomocy osobom walczącym z rosyjską agresją oraz uciekinierom wojennym odgrywają oddolne inicjatywy organizacji pozarządowych. Miasto Lwów od dawna cieszyło się opinią centrum różnych inicjatyw obywatelskich. Od pierwszych dni wojny w mieście zaczęły się organizować różne ośrodki pomocowe, wspierające osoby wewnętrznie przesiedlone i żołnierzy. Część z nich prowadziła swoją działalność już od 2014 r. Najbardziej znane to Lviv Open Lab, „Lwowski Rycerz” Pomoc Wolontariuszy Żołnierzom i Migrantom Przymusowym, Ruch Wolontariuszy BUR Lwów, „Budujemy Ukrainę Razem” Lwów oraz centrum zbiórki prowiantu dla wojskowych przy Lwowskim Ośrodku Plast. W pomoc armii zaangażowały się także lwowskie uczelnie, instytucje państwowe oraz zakłady pracy. Przy Bibliotece Naukowej Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki powstało Centrum Pomocy Humanitarnej „SK Opór-Ukraina”, które zaopatruje wojsko w leki, żywność, kamizelki, hełmy itd. Studenci Katolickiego Uniwersytetu Ukraińskiego udzielają wsparcia osobom wewnętrznie przesiedlonym, gromadzą pomoc humanitarną, ale także przeciwdziałają grupom dywersyjnym. Na Uniwersytecie aktywnie funkcjonuje Uniwersyteckie Centrum Wolontariatu, które w czasie wojny zebrało ponad 1,18 mln dolarów na rzecz armii, a dodatkowo pozyskało 3 ciężarówki, około 32 minibusów i ponad 50 samochodów.

Wielu migrantów przymusowych przyłączyło się do inicjatyw obywatelskich, chcąc w ten sposób pomóc mieszkańcom swoich rodzinnych miejscowości. Korzystne położenie geograficzne Lwowa sprawiło, że stał się on swoistym centrum logistycznym niesienia pomocy miastom Ukrainy dotkniętym kryzysem humanitarnym. Do stolicy Galicji trafia pomoc humanitarna, w tym leki, artykuły spożywcze, ale także amunicja i sprzęt wojskowy z różnych państw (m.in. z Polski, USA, Czech, Niemiec, Włoch, Austrii, Belgii, Holandii, Kanady). Ta pomoc z kolei za pośrednictwem instytucji państwowych i samorządowych, organizacji międzynarodowych (m.in. Międzynarodowego Czerwonego Krzyża), placówek medycznych, jednostek wojskowych i organizacji obywatelskich przekazywana jest przyfrontowym i zagrożonym przez wojnę miastom.

Lwów jest także ważnym punktem tranzytowym dla osób, które chcą wyjechać z Ukrainy do Unii Europejskiej. W pierwszej fazie walk przez miasto przejeżdżało nawet 50 tys. migrantów przymusowych dziennie. Część potrzebowała pomocy medycznej. Poważniejsze przypadki transportowane były do Polski i innych państw Unii Europejskiej (m.in. Włoch i Niemiec). Intensyfikacja walk na wschodzie Ukrainy może doprowadzić do ponownego wzrostu fali osób, które chcą wyjechać z Ukrainy na Zachód.

Czynny udział w organizacji pomocy rodakom uciekającym przed wojną biorą władze miasta Lwowa i obwodu lwowskiego. Już pod koniec lutego utworzono dla osób wewnętrznie przesiedlonych Regionalne Centrum Kontaktowe na terytorium stadionu Arena Lwów. Oprócz niego w sześciu dzielnicach miejskich uruchomiono centra pomocy dla osób wewnętrznie przesiedlonych oraz punkty tymczasowego i długoterminowego pobytu. Władze wspierają działalność wolontariuszy, tworząc punkty koordynujące ich pracę. Największe to sztab

koordynacyjny pomocy humanitarnej miasta Lwowa w Pałacu Sztuki oraz Sztab Koordynacyjny Pomocy Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej, które wspierają działalność osób chcących przekazać pomoc, ale także zapewniają migrantom przymusowym kwatery oraz wyżywienie i inne niezbędne rzeczy. Centrum Koordynacji Krwiodawstwa i Gromadzenia Środków na rzecz Sił Zbrojnych Ukrainy zaangażowało się w wielowymiarową działalność na rzecz wsparcia wojska.

Władze Lwowa i obwodu rozważają również wydzielenie działek pod budowę tymczasowych mieszkań dla migrantów przymusowych. Dzieciom osób wewnątrznie przesiedlonych stworzono możliwość rozpoczęcia nauki w miejscowych szkołach. Trafiający do Lwowa studenci mogą kontynuować naukę w lwowskich szkołach wyższych na dotychczasowym kierunku studiów. Migranci przymusowi są zaopatrywani w żywność. Od pierwszych dni wojny Urząd Turystyki i Rekreacji Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej zaczął koordynować proces organizowania posiłków dla potrzebujących. Dzięki tym staraniom w ciągu miesiąca wojny do akcji przyłączyło się 40 restauratorów oraz 30 największych regionalnych producentów artykułów spożywczych w obwodzie lwowskim, 7 dużych sieci handlowych oraz hurtownie spożywcze.

Od początku wojny we Lwowie uruchomiono również placówki medyczne udzielające pomocy uchodźcom i rannym żołnierzom. Zmieniono również tryb pracy funkcjonujących dotychczas szpitali i przychodni, aby dostosowały się do potrzeb czasu wojny.

Wspólnoty religijne wobec pomocy osobom tymczasowo przesiedlonym. Religia tradycyjnie odgrywa ważną rolę w życiu zachodnich regionów Ukrainy, a zwłaszcza miasta Lwowa. Wspólnoty wyznaniowe stolicy Galicji dość szybko zareagowały na apel o pomoc dla osób wewnątrznie przesiedlonych. Według szefa Miejskiej Komisji Ewakuacyjnej, Jewhena Bojki, we Lwowie 85 wspólnot wyznaniowych przyjmuje migrantów przymusowych. Przez ponad miesiąc udzieliły one schronienia ponad 60 tys. osób z całej Ukrainy. Szczególnie zauważalna stała się działalność Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego, Cerkwi Prawosławnej Ukrainy oraz Kościoła Rzymskokatolickiego w Ukrainie.

Kościoły i klasztory greckokatolickie, rzymskokatolickie i prawosławne stały się ośrodkami pomocy rannym i uciekającym przed wojną. Biskup pomocniczy rzymskokatolickiej archidiecezji lwowskiej Edward Kawa stanął na czele Sztabu Pomocy Humanitarnej, który został powołany we Lwowie 27 lutego br. Osoby wewnątrznie przesiedlone energicznie wspiera również Caritas-Spes archidiecezji lwowskiej oraz Ekumeniczny Komitet Pomocy Lekarskiej i Społecznej Kościoła Rzymskokatolickiego. Przy bezpośredniej pomocy Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego i Cerkwi Prawosławnej Ukrainy organizowane są duże transporty pomocy humanitarnej, zebrane przez diasporę ukraińską za granicą. Ważną rolę odgrywają również kazania nawołujące do otwartości na migrantów przymusowych, na ich tradycje religijne, język, wygląd zewnętrzny itp.

Wnioski. Agresja rosyjska na Ukrainę przekształciła Lwów w stolicę ukraińskiej migracji przymusowej. Liczba osób wewnątrznie przesiedlonych we Lwowie szacowana jest na ponad 300 tys. i stale rośnie. Duża popularność Lwowa jako kierunku wyjazdów wynika z wielu czynników, m.in. korzystnego położenia geograficznego – stosunkowo daleko od działań zbrojnych i granic Białorusi – atrakcyjności życia kulturalnego, otwartości miasta na migrantów przymusowych oraz rozwiniętej infrastruktury. Nie bez znaczenia jest bliskie położenie dobrze skomunikowanych przejść granicznych z Polską, co sprawia, że Lwów jest także ważnym punktem tranzytowym, w którym doraźną pomoc otrzymują osoby kierujące się do Unii Europejskiej.

Od samego początku wojny władze miejskie, organizacje obywatelskie i wspólnoty religijne włączyły się w akcję pomocy osobom wewnątrznie przesiedlonym. Lwów stał się siedzibą licznych organizacji niosących pomoc humanitarną i wspierających wojsko. Pomoc państwa ukraińskiego uchodźcom z obszarów zagrożonych ma istotne znaczenie, ale skuteczne jej dystrybuowanie utrudnia zbiurokratyzowany proces rejestracji osób wewnątrznie przesiedlonych. Wspólnoty religijne Lwowa, przede wszystkim najliczniej reprezentowane w mieście i regionie (Ukraiński Kościół Greckokatolicki, Cerkiew Prawosławna Ukrainy oraz Kościół Rzymskokatolicki w Ukrainie), podjęły wielowymiarową i energiczną misję humanitarną na rzecz pomocy potrzebującym.

Lwów wraz z obwodem lwowskim, ale także cała Ukraina Zachodnia, stanowią ważne zaplecze działań obronnych Ukrainy przeciwko rosyjskiej agresji. Dobre skomunikowanie z zagranicą ułatwia sprawne dystrybuowanie międzynarodowej pomocy humanitarnej czy wojskowej, trafiającej na Ukrainę praktycznie z całego świata. Często w tych działaniach państwo wyręczane jest przez wolontariuszy, podobnie jak w Polsce stanowiących trzon systemu wsparcia osób potrzebujących. W trudnych warunkach wojny ukraińskiej społeczeństwo obywatelskie stanęło na wysokości zadania i jest ważnym filarem w walce z rosyjską agresją.